

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

«Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України»

**матеріали науково-практичного
круглого столу до Дня науки**

**15 травня 2020 року
м. Ірпінь**

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

ПРОТИДІЯ МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРАКТИКА УКРАЇНИ

**Збірник матеріалів
III Науково-практичного круглого столу до Дня науки
(м. Ірпінь, 15 травня 2020 р.)**

Електронне мережеве видання

**Ірпінь
2020**

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Науково-дослідного інституту фіскальної політики
(протокол № 4 від 11.06.2020)*

Редакційна колегія:

Драган О. В., д.ю.н., доцент (голова); **Коротун В. І.**, к.е.н., с.н.с. (співголова); **Брехов С. С.**, к.е.н. (заступник голови); **Нагорічна О. С.**, к.пед.н., с.н.с. (заступник голови); **Білецька Г. М.**, к.ю.н.; **Дейнека В. Ф.**; **Задорожня Л. А.**, к.е.н.; **Ковтунович Н. Л.**; **Новицька Н. В.**, к.е.н.; **Стародуб Д. М.**, к.ю.н.; **Федчук С. І.**, к.ю.н., с.н.с.; **Габорак Т. А.**; **Гороховець Є. В.**

П 83 Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України: збірник матеріалів III Науково-практичного круглого столу (м. Ірпінь, 15 травня 2020 р.). Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2020. 234 с.

Збірник містить матеріали III Науково-практичного круглого столу «Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України», присвяченого Дню науки, що проходив 15 травня 2020 р. на базі Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 336.221.4(477+100)(06)

Наукове видання

12,7 умовн. друк. арк. Об'єм файлу – 2,47 МБ.

Виготовлювач

08200, Науково-дослідний інститут фіскальної політики, вул. Університетська, 31.
тел.: (04597) 604-75.

© Науково-дослідний інститут фіскальної політики, 2020

© Університет державної фіскальної служби України, 2020

ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

«ПРОТИДІЯ МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРАКТИКА УКРАЇНИ»

МЕТА КРУГЛОГО СТОЛУ:

розробити практичні рекомендації щодо підвищення фіскального потенціалу країни та запропонувати їх для використання Міністерством фінансів України та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів, відповідними кафедрами та науковими підрозділами університету.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Вітчизняна та світова практика протидії мінімізації сплати податкових та митних платежів.
2. Механізми протидії розмиванню бази оподаткування та переміщення прибутків у низькоподатковій юрисдикції (анти-БЕПС): сучасні виклики та перспективи імплементації в Україні.
3. Розвиток підходів до виявлення податкових правопорушень та зловживань з боку платників податків.
4. Удосконалення державної митної справи в контексті підвищення ефективності протидії мінімізації сплати податкових та митних платежів.
5. Шляхи реалізації фіскального потенціалу податкової системи та податкове стимулювання бізнесу в умовах подолання негативних наслідків та загроз для економіки, спричинених пандемією COVID-19.

ЗМІСТ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ..... 10

ВІТЧИЗНЯНА ТА СВІТОВА ПРАКТИКА ПРОТИДІЇ

МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ ПОДАТКОВИХ ТА МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ 10

Борзенко Олена Олександрівна

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ АДАПТОВАНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ
ТА ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 10

Дейнека Вікторія Феліксівна

ПРОТИДІЯ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ
У КРАЇНАХ ЄС: УРОК ДЛЯ УКРАЇНИ..... 14

Долгий Андрій Олександрович

ПОДАТКОВИЙ ВНЕСОК АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«УКРЗАЛІЗНИЦЯ» У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ 17

Іванишина Ольга Степанівна,

Деміденко Людмила Степанівна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ..... 21

Капелюш Анна Анатоліївна

СВІТОВА ПРАКТИКА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ 24

Ковтунович Наталія Леонідівна

ПОДАТКОВІ СПОРИ: ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ 27

Кошук Тетяна Василівна

ГАРМОНІЗАЦІЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ З АЛКОГОЛЬНИХ
НАПОЇВ В УКРАЇНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС..... 30

Лисецька Неля Миколаївна

МІЖНАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАХОДІВ ЩОДО ПОДАТКОВОЇ АМНІСТІЇ..... 33

Новосьолова Олена Сергіївна

ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ПРОТИДІЇ
УХИЛЕННЮ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ 36

Патицька Христина Олегівна

РОЗВИТОК СИСТЕМИ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ОТГ:
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ..... 38

Проскура Катерина Петрівна,

Лукова Ольга Степанівна

СИСТЕМА КОМПЛАСЕНС НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
ВЗАЄМОДІЮ ПІДПРИЄМСТВА З КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ 41

Романенко Валерій Валерійович

ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЯВЛЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКА МАЄ БУТИ ОПОДАТКОВУВАНОЮ 45

Сіпаренко Тетяна Олександрівна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ 48

Сластьоненко Оксана Олександрівна,

Костючик Дарина Михайлівна

ПОДАТКОВА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ
НА МІНІМІЗАЦІЮ СПЛАТИ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ 51

Сторожук Олександр Володимирович

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА 54

Швабій Костянтин Іванович

ПРО НЕДОЛІКИ ПДВ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ 57

**МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ РОЗМИВАННЮ БАЗИ
ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯ ПРИБУТКІВ У
НИЗЬКОПОДАТКОВІ ЮРИСДИКЦІЇ (АНТИ-БЕПС): СУЧАСНІ
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ 65**

Борець Лариса Василівна

ПРОТИДІЯ РОЗМИВАННЮ БАЗИ ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ВИВЕДЕННЮ ПРИБУТКІВ З-ПІД ОПОДАТКУВАННЯ 65

Корінь Інна Сергіївна

ОЦІНКА СХЕМ УНИКНЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ
ТА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ ЗА
ДОПОМОГОЮ ОФШОРНИХ СХЕМ..... 68

Масякін Ігор Ігорович

ТЛУМАЧЕННЯ PRINCIPAL PURPOSE TEST
ЗА БАГАТОСТОРОННЬОЮ КОНВЕНЦІЄЮ MLI..... 71

Тимченко Леонід Дмитрович,

Селезень Павло Олександрович

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СПІЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК
ТА ПРОЦЕДУРИ ВЗАЄМНОГО УЗГОДЖЕННЯ ЯК МЕХАНІЗМІВ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ 74

Стадник Марина Вікторівна

ОПОДАТКУВАННЯ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ПРАВИЛАМИ:
КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ ATAD II..... 78

Стародуб Дмитро Миколайович

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ОСІБ З ВЕЛИКИМИ
СТАТКАМИ У КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОЇ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ 81

Сластьоненко Оксана Олександрівна,
к.ю.н., доцент, с.н.с.,
доцент кафедри фінансового права
Університету ДФС України;
Костючик Дарина Михайлівна,
студентка ННІ права
Університету ДФС України

ПОДАТКОВА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА МІНІМІЗАЦІЮ СПЛАТИ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

На зламі XX та XXI століть відбулися трансформаційні процеси, що вплинули та продовжують впливати на всі аспекти життя сучасного суспільства. Функціонування сучасної міжнародної економіки, а також науково-технічна революція, особливо у сфері інформаційних технологій, привели до розвитку глобалізаційних процесів. Однією з основних тенденцій розвитку світової економіки є прискорення темпів економічного та соціального зростання. Це зумовлює міжнародну міграцію капіталу, міжнародний розподіл праці, посилення спеціалізації виробництв, налагодження тісних економічних відносин між світовими господарствами. За таких умов нерівномірність розвитку різних країн зумовлює загострення економічної, у тому числі і податкової конкурентної боротьби між окремими регіонами, галузями, кластерами, товаровиробниками. Це набуває особливої вагомості в наш час. Загострення конкурентної боротьби має тісний зв'язок з податковою конкуренцією між країнами світу. Трансформація національних податкових систем, які є одним із регуляторів соціально-економічних відносин держави в умовах посилення глобалізації, що відбувається під впливом міжнародної податкової конкуренції. Успішне інтегрування з міжнародним економічним простором неможливе без стабільного внутрішнього ринку, ефективного використання відповідних ресурсів і сучасної структури економіки, яка насамперед визначається рівнем податкової системи, що є одним із двигунів міжнародних інтеграційних взаємовідносин.

Дослідженню економічної сутності міжнародної податкової конкуренції присвячено праці таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як Я. Бозуленко, О. Бакаєв, Д. Лук'яненко, В. Новицький, І. Педь, Е. Девід, Е. Ауербах, Л. Котліков, К. Сметтерс, Д. Вілдасін, К. Едвардс, Д. Мітчел, Д. Уїлдасін та ін.

Податкова конкуренція є головним рушієм податкових реформ, здійснюваних країнами. Тому питання запровадження податкових стимулів як можливої відповіді на зовнішні виклики з метою економічного зростання й залучення інвестицій є актуальним у глобальному економічному середовищі. До визначення сутності податкової конкуренції не раз зверталися зарубіжні та вітчизняні науковці. Так, на думку американських учених Д. Мітчелла та

Дж. Клеменса, податкова конкуренція розглядається як ситуація, коли люди або компанії можуть скоротити власне податкове навантаження шляхом переміщення свого капіталу, праці чи бізнесу з країн із високим рівнем оподаткування до тих юрисдикцій, де цей рівень нижчий [1]. Р. Тісер вважає, що податкова конкуренція – це використання урядом певної країни низьких ефективних податкових ставок для залучення до неї інвестицій та ділової активності [2].

Вплив податкової конкуренції на розвиток європейських країн постійно обговорювався на рівні ОЕСР, МВФ, СОТ/ГАТТ та інших міжнародних організацій. Так, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), навпаки, пов'язує податкову конкуренцію насамперед з ухиленням від сплати податків шляхом використання низькоподаткових юрисдикцій [3]. Деякі науковці вважають, що податкова конкуренція може розглядатися як процес управління конкурентними перевагами податкової системи з метою досягнення сталої конкурентоспроможності національної економіки і є формою економічної конкуренції [4].

Як бачимо, із проведеного дослідження трактування сутності міжнародної податкової конкуренції та її ролі не є однозначним. Однак її вплив на розвиток світового господарства та окремо взятої країни визнається всіма. Так, у Резолюції Європейського парламенту «Про поліпшення управління в податкових питаннях», яку було ухвалено 10 лютого 2010 р. на пленарній сесії у Страсбурзі, зазначається, що «справедлива європейська податкова політика – це якісне податкове управління – тобто прозорість, обмін інформацією на всіх рівнях, ефективне міжнародне співробітництво і справедлива податкова конкуренція, що є основним елементом у відновленні глобальної економіки після фінансової кризи 2008 року».

На думку деяких науковців, податкова конкуренція в тому вигляді, у якому вона існує нині, призводить до неефективного розподілу ресурсів у всьому світі. Податкові заходи, які мають на меті підтримку економіки та підвищення добробуту населення країн, що розвиваються, формують негативні податкові та економічні умови в міжнародному і внутрішньому контексті. Зокрема, зазначено, що «країни, що розвиваються, які прагнуть отримати переваги від іноземного капіталу, підвищення рівня зайнятості та пов'язаного з ним технологічного прогресу, змушені йти на поступки іноземним інвесторам. Це факт сучасного економічного життя, і багато країн, які розвиваються, вважають, що вони безпорадні, хоча шкода від таких дій може бути величезною» [5, с. 43].

У результаті проведеного дослідження можемо констатувати, що глобалізація та податкова конкуренція призводять до фіскальних криз у країнах, які мають намір продовжувати надання соціального страхування. Водночас

демографічні чинники і збільшення нерівності доходів, відсутність гарантії зайнятості, що є результатом глобалізації, роблять таке соціальне страхування дедалі необхіднішим. Тому небезпечна податкова конкуренція вже спричинила багато інших наслідків, оскільки такі види політики впливають не тільки на країну, яка реалізує їх, а й на міжнародну податкову та економічну систему. У зв'язку з цим ускладнюється підтримання стабільних доходів уряду; поширюються так звані податкові притулки; знижуються ефективні податкові ставки; шкідлива податкова практика впливає на розташування фінансових та інших видів послуг і порушує справедливість, нейтральність і широке суспільне визнання податкових систем загалом.

Список використаної літератури

1. Бозуленко Я. О. Сутність міжнародної податкової конкуренції. Міжнародна економіка. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. С. 52–57.
2. Mitchell D. Tax Competition Helps the Global Economy. D Mitchell, J. Clemens. Fraser Institute, Canada, 2003. December. 2 p.
3. Teather R. The Benefits of Tax Competition R. Teather. The Institute of Economic Affairs, 2005. 167 p.
4. Harmful tax competition: an emerging global issue. Paris: Organisation for Economic Cooperation and Development, 1998. 80 p.
5. Форте В. Резолюція європейського парламенту: у напрямку до справедливої європейської податкової політики. *Митна справа*. 2010. № 2 (68). С. 43.